

vergadering **C114**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 24 januari 2023

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de nieuwe rechtspositieregeling voor lokale besturen – 1156 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het aanhoudende gebruik van taalregisters in de faciliteitengemeenten – 1206 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Klaas Slootmans aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de weigering van het gemeentebestuur van Sint-Genesius-Rode om het gebruik van taalregisters te staken – 1212 (2022-2023)	11

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de nieuwe rechtspositieregeling voor lokale besturen – 1156 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, minister, op 10 november 2022 gaf de Vlaamse Regering voor de tweede keer haar principiële goedkeuring aan het ontwerpbesluit voor de nieuwe rechtspositieregeling, die de rechten en plichten van werknemers in dienst bij lokale overheden beschrijft. De regering heeft het ontwerpbesluit voor advies overgemaakt aan de Raad van State, maar de Raad van State heeft blijkbaar beslist om de adviesvraag niet te behandelen. Dat is mijns inziens geen goede zaak, want de rechtspositieregeling heeft een grote impact op de arbeidsvoorwaarden van het overheids personeel en bevat zeer veel technische aspecten die het verdienen om door de Raad van State onder de loep te worden genomen. Daarom hadden we vorige week in de plenaire vergadering een voorstel van resolutie op de agenda willen zetten, maar dat is weggestemd. Bovendien kende het besluit een vrij chaotische totstandkoming, en resulteerde het in een protocol van niet-akkoord van zowel de werknemersorganisaties als van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP). Aangezien rechtspositieregelingen van lokale besturen over het algemeen vele jaren van kracht zijn – de vorige zo’n vijftien jaar –, is het ook belangrijk dat het nieuwe besluit ‘future-proof’ is en geen juridisch losse eindjes bevat.

Bovendien werd de Europese richtlijn 2019/1158 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers nog niet meegenomen in de rechtspositieregeling, hoewel de omzettingstermijn al op 2 augustus 2022 verstreek. Daardoor ontbreken onder andere de maatregelen over het zorgverlof, het arbeidsverzuim wegens overmacht en de flexibele werkregelingen die Europa ons oplegt.

Ook is het maar de vraag of de nieuwe rechtspositieregeling in overeenstemming is met de federale regelgeving rond het verlof om dwingende redenen voor de statutaire personeelsleden, het zorgverlof, en het Vlaams intersectoraal akkoord (VIA) van 30 maart 2021 voor wat betreft de drie weken aaneensluitende vakantie voor het VIA 6-personeel.

Minister, bent u van mening dat de nieuwe rechtspositieregeling voor lokale besturen beslissingsrijp is zonder advies van de Raad van State? Zo ja, waarom?

Overweegt u om, gelet op de omvang en techniciteit van de materie, een nieuwe adviesvraag te richten aan de Raad van State, eventueel met een langere adviestermijn van zestig dagen in plaats van dertig dagen? Waarom is dat niet gebeurd?

Werden de Europese richtlijn 2019/1158, de recente federale regelgeving rond het verlof om dwingende redenen en het zorgverlof, en het intersectoraal akkoord van 30 maart 2021 over de vakantieregeling voor het VIA 6-personeel correct omgezet in de rechtspositieregeling? Indien niet, waarom werd dat niet gedaan? Wanneer zal die omzetting dan gebeuren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Beste mijnheer De Loor, deze nieuwe rechtspositieregeling is een positieve en fundamentele doorbraak op tal van domeinen. Die

wordt door het overgrote deel van de steden en gemeenten al jaren gevraagd. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) staat daar 100 procent achter. We hebben vaak de mond vol over dereguleren, hier doen we het. Er waren in het verleden maar liefst 500 artikels in 7 verschillende besluiten. We hebben dit kunnen reduceren tot 1 besluit met slechts 82 artikels, die de lokale besturen een wapen geven bij een groot probleem waar we vandaag mee geconfronteerd worden, namelijk hoe kunnen we een modern personeelsbeleid voeren in competitie op een steeds krappere arbeidsmarkt en hoe kunnen we daar een antwoord op formuleren. Dat is wat we hier doen.

Ik geef een aantal voorbeelden. Je hebt een lokaal bestuur dat iemand moet aanwerven. Dat wordt door de regels bepaald die Vlaanderen dicht gebetonneerd heeft, en die voor alle steden en gemeenten dezelfde zijn. Voor de gemeente Haren zijn die dezelfde als voor de stad Leuven, voor de stad Antwerpen zijn die dezelfde als voor Duffel, of met andere woorden voor een kmo zijn die dezelfde als voor een multinational. Ze moeten op dezelfde manier werken, volgens dezelfde regels. We hebben meer ruimte gecreëerd. Als uw gemeente iemand moet aanwerven, is zij daar vandaag twee maanden mee bezig. De procedure ligt helemaal vast. Er is een schriftelijk examen en tegelijk een interview. Het schriftelijk examen moet uit drie delen bestaan. Met de nieuwe regeling kan men als overheid binnen twee, drie weken iemand aannemen. Probeer dat maar eens met deze arbeidskrapte: 'Mijnheer, we zijn geïnteresseerd in u, maar wacht eerst twee of drie maanden'. Niemand komt nog opdagen! Men is allang ergens anders begonnen.

Wat we ook veranderen zijn de elders verworven competenties. Vandaag zijn we nog bezig met een diplomafetisj op basis van de huidige rechtspositieregeling. In de toekomst gaan we elders verworven competenties in beeld kunnen brengen. Vind vandaag maar een ICT'er met bovendien nog een diploma van ICT'er. Iemand die elders die vaardigheden heeft opgedaan, gaan we vandaag kunnen aanwerven.

Derde voorbeeld: de enige manier waarop we vandaag mensen kunnen verlonen, is op basis van anciënniteit. Hoe ouder je wordt, hoe meer je verdient, hoe langer je werkt, hoe meer je verdient. Maar iemand die echt zijn best doet en bovenmatig presteert, kunnen we niet belonen. Aan iemand die onderpresteert, kunnen we niet zeggen dat we hem deze keer geen opslag gaan geven. Dat verandert en kunnen we aanpassen. We gaan met een echt cafetariamodel kunnen werken. Het enige wat we nu kunnen doen is een fietslease geven. Autodelen, een fitnessabonnement, een computer zijn vandaag allemaal niet mogelijk maar dat zal allemaal mogelijk worden. We zullen maatwerk kunnen leveren. We zijn bijvoorbeeld een stad die geïnteresseerd is in cultuur, we missen te veel mensen op cultuur en we willen daar meer op inzetten. Wel, dan kunnen we die mensen meer belonen. Iemand anders zit meer met een probleem van ruimtelijke planning, die gaat daar meer op kunnen inzetten. Dat gaan we allemaal kunnen doen. Vandaag is dat onmogelijk en men vraagt dat al jaren. Wij realiseren dat. Men heeft de mond vol over vertrouwen in het lokaal bestuur en op het moment dat we vertrouwen geven, wordt men achterdochtig. Het is van twee dingen één, ofwel geven we autonomie, ofwel geven we die niet. Hier heeft de Vlaamse Regering beslist om dat radicaal te doen.

Ten tweede, wat de Raad van State betreft, heb ik advies gevraagd. Ik lees dat ik geen advies aan de Raad van State gevraagd heb. Wie durft zulke leugens te verkopen? U niet, mijnheer De Loor, ik heb u niet beschuldigd van leugens, u bent een eerlijk mens, u bent een socialist, maar u bent een eerlijk mens. Maar er zijn anderen die dat wel verkondigd hebben. We hebben wel degelijk een advies gevraagd aan de Raad van State. Alleen heeft de Raad van State gezegd dat hij geen advies geeft, en dat is niet alleen bij mij. De Raad van State komt op het gebied van besluiten regelmatig tot het besluit dat hij geen adviezen geeft. Hij zegt dat hij overwerkt is en overbevraagd wordt. Zij moeten bij decreten en wetten

adviezen geven en zijn niet verplicht om bij besluiten adviezen te geven. De Raad van State heeft dat hier niet gedaan. Ik heb op het moment dat de Raad van State geen advies wilde geven en we ons goed ingedekt hadden, we ons goed bevraagd hadden, professoren mee ingeschakeld hadden, en we ons sterk voelden, beslist dat dit conform de regelgeving is.

Wat uw twee vragen betreft en dan eerst en vooral wat het kaderbesluit over de rechtspositieregeling betreft, dat is niet in strijd met de Europese richtlijn 1158 van 2019 inzake werk-privébalans. De federale uitwerking van deze richtlijn en de vakantieregeling zijn opgenomen in VIA 6. Met het oog op de rechtszekerheid gaan we wel een aantal zaken opnemen in ons kaderbesluit en maak ik momenteel al werk van een wijzigingsbesluit. We konden hier niet eerder werk van maken aangezien de federale overheid, dat is de regering waar we beiden in zitten, pas op 7 oktober 2022, een wet en een koninklijk besluit goedkeurde die die richtlijn omzetten op federaal niveau. Men heeft dat pas gedaan op 7 oktober en op dat moment was heel ons onderhandelingsproces, waar we anderhalf jaar mee bezig waren, al in een eindfase. De Vlaamse Regering bouwt voor de statutaire personeelsleden namelijk verder op de federale regelgeving voor de contractuele personeelsleden. We zijn afhankelijk van de omzetting op het federale niveau om daar dan een Vlaams gevolg aan te geven dat we nu aan het voorbereiden zijn. Er zal ongetwijfeld in de toekomst nog Europese regelgeving en nog federale regelgeving wijzigen. We moeten ons daar altijd aan aanpassen, wat we ons ook voorgenomen hebben.

In tussentijd en in afwachting daarvan loopt er wel al een traject ter ondersteuning van lokale besturen om hun lokale rechtspositieregeling in overeenstemming te brengen met de hogere regelgeving. Voor alle duidelijkheid, wij verplichten lokale besturen niet om hun rechtspositieregeling te wijzigen. Zij kunnen die perfect houden zoals ze vandaag is. Ze krijgen de vrijheid om dat te kunnen doen, om maatwerk te kunnen leveren, iets wat ze vroeger niet hadden.

U verwijst ook naar VIA 6 waarin inderdaad afspraken worden gemaakt door de sociale partners omtrent de vakantieregeling voor het zorgpersoneel. Aangezien het gaat om maatregelen die alleen gelden voor het zorgpersoneel, is het trouwens niet de bedoeling dat deze worden opgenomen in het nieuwe algemeen kaderbesluit. Bijkomend bepaalt VIA 6 verder ook dat de sociale partners met betrekking tot het recht op drie weken aaneensluitende vakantie, een protocol afsluiten met het comité C1. Tot op heden hebben de sociale partners nog geen protocol geagendeerd in het comité C1. Ik hoop dat ik daarmee een aantal antwoorden heb gegeven op uw vragen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, ik heb de indruk dat u nogal geïrriteerd reageert op mijn vragen. Ik snap dat wel voor een deel. Als ik het totstandkomingsproces van dit besluit van de Vlaamse Regering rond de rechtspositieregeling zie, snap ik het wel voor een deel. Maar ik vind het wel opvallend dat u nogal geïrriteerd reageert.

Ten tweede hebt u een aantal voorbeelden aangehaald waarmee u net onderstreept hoe impactvol dit besluit van de Vlaamse Regering is, hoe belangrijk deze materie is en welke impact ze heeft op de personeelsleden van de lokale besturen. Daarmee toont u ook net aan hoe belangrijk het zou zijn om toch die extra termijn te geven aan de Raad van State en om daarover advies te krijgen. Zeker als ik, net zoals u, van de syndicale organisaties, die een protocol van niet-akkoord hebben getekend, de reactie hoor, zie en lees over het parcours dat dit heeft afgelegd.

Ik snap dat jullie gisteren op de nieuwjaarsreceptie van Open Vld de boodschap gekregen hebben om heel positief te zijn, maar je kunt natuurlijk niet rond de

chaos heen die er geweest is in dit onderhandelingsproces, gaande van een facilitator die is aangesteld geweest tot een consensustekst die er gekomen is, maar die dan van tafel is geveegd. De manier waarop dit verlopen is, minister, is ook niet goed voor de verstandhouding en, bij uitbreiding, ook niet goed voor het sociaal klimaat dat al onder het vriespunt was. Ik vrees dat die door de manier waarop hier gewerkt is, nog meer onder het vriespunt zal geraken of zal zijn geraakt. Bovendien, en daarmee wil ik mijn tweede tussenkomst afronden, zeggen de syndicale organisaties ook dat de teksten die nu voorliggen fouten bevatten, dat ze ook juridisch risicovol zijn, en ze goedkeuren zonder het advies van de Raad van State zal ze extra gevoelig maken voor klachten en procedures. Wij als Vooruit vinden ook dat als er iets neergelegd wordt, dat future-proof moet zijn. Vandaar mijn bijkomende vraag, minister: kunt u garanderen dat die extra gevoeligheid voor klachten en procedures er niet zal zijn? Zo ja, uit wat leidt u dat af?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega De Loor, ik heb alle begrip voor uw vraag. U wordt door de vakorganisaties het veld ingestuurd. Ik heb er ook alle begrip voor dat zij benauwd zijn voor die decentralisatie, voor die vrijheid die de lokale besturen krijgen. Er wordt niets opgelegd. Zij krijgen de vrijheid. Dat is voor die vakorganisaties een manier van macht afgeven. Ik begrijp dat u het veld ingestuurd wordt.

Maar het is wel zo dat die lokale besturen altijd vragende partij geweest zijn voor deze beweging en ook de koepel waaronder de lokale besturen opereren. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten heeft duidelijk advies in die zin meegegeven. Ik denk dat we daar eerst moeten naar kijken. De regelgeving was archaïsch, de minister heeft de getallen genoemd, van 500 naar 82. Ik denk dat het dringend nodig was om een gelijk speelveld te creëren tussen de private ondernemer en het openbaar bestuur als het gaat over de aanwerving van mensen.

We hebben het er al over gehad, collega's, en daarmee rond ik af, voorzitter, de 'war on talent' zal niet minder worden de komende jaren. We hebben vanuit onze fractie dus alle begrip voor deze rechtspositieregeling die nodig is en nog verder zal moeten worden aangescherpt als we voor onze dienstverlening naar de burger de juiste talenten, de juiste kwaliteit, de juiste diploma's naar de openbare besturen willen halen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Ik denk dat we hier allemaal akkoord zijn, van links tot en met rechts, dat we sterke regels nodig hebben voor onze lokale besturen om hun meer slagkracht te geven, ook in het kader van die war on talent. Dan moeten we ook met zijn allen erkennen dat dit een kaderregeling is die ervoor zorgt dat de lokale besturen erin versterkt zijn. Ik vind de manier waarop het gebeurt persoonlijk ook wel jammer, ik vind het jammer dat het niet beter gelukt is en dat we het sociaal klimaat niet beter hebben kunnen respecteren en voeden, dat de VVSG niet samen met de vakbond tot een akkoord kon komen om dan samen met de regering tot een goedkeuring te komen.

Ik vind dat jammer maar ik denk dat we op dit moment ook gewoon vooruit moeten kijken. We moeten nu zeggen dat de regeling is goedgekeurd en dat ze onze lokale besturen versterkt en het is nu tijd voor de uitrol. Dat betekent dat het duidelijk moet zijn wie die lokale besturen op de hoogte moet brengen. Dat betekent ook dat we er toch over moeten waken dat die lokale besturen ook ondersteund blijven in hun hr-beleid. Het heeft geen enkele zin om elkaar kapot te concurreren. Dit is wat mij betreft de hoofdtaak die ons nu te wachten staat en daar gaat mijn vraag over, minister. Hoe zult u die uitrol samen met de VVSG verder aanpakken? Hoe ziet u uw taak daarin?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik vind ook dat u erg defensief en gepikeerd reageert op de vraag, terwijl ik denk dat de vraag heel logisch is. U somt hier heel wat voordelen van de nieuwe rechtspositieregeling op, maar u weet ook dat er vanuit het veld heel veel kritiek is en dat de vakbonden per brief gereageerd hebben. Ze hebben ook al drie keer gemanifesteerd, in Brussel, in Antwerpen en in Oostende, omdat ze niet akkoord zijn met de nieuwe beslissingen die u wilt nemen. En net dan is het inderdaad jammer dat er geen advies van de Raad van State komt.

U hebt een advies van de Raad van State gevraagd, maar de Raad van State geeft aan dat het niet lukt, wellicht omdat er ook daar – u spreekt zelf over hoge werkdruk bij de overheidsdiensten – sprake is van hoge werkdruk. Dan is het logische gevolg wel dat u doorgaat met die vraag, want u vindt het zelf nodig dat er een advies komt, en dat u de Raad van State dan ook meer tijd geeft om een advies te kunnen geven. Dat lijkt mij in dezen heel erg logisch. U kunt mijns inziens zeker een nieuwe vraag stellen, maar dan met een langere termijn om te reageren. Gaat u alsnog een advies vragen aan de Raad van State?

Daarnaast is het zo dat er heel veel onvrede is op het terrein, bij de personeelsleden, bij de vakbonden van de personeelsleden. Het gaat trouwens om heel veel mensen op wie deze nieuwe rechtspositieregeling van toepassing is: 171.509 personeelsleden. De sociale partners hadden onderling een consensustekst bereikt. U bent daar niet op ingegaan. Waarom niet? En bent u alsnog bereid om met de sociale partners in overleg te gaan en de consensustekst erbij te nemen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's van links, jullie zijn de eersten om aan te klagen dat er tekorten zijn in de zorg, in het onderwijs, in de kinderopvang, bij de lokale besturen. Overall zijn jullie de eersten om te zeggen dat het een schande is dat er te weinig personeel is. Maar telkens als we maatregelen nemen om daar iets aan te doen, zijn jullie ook de eersten om daar tegenin te gaan en om te zeggen dat het niet goed is. Dit is weer zo'n voorbeeld. Er ligt een besluit op tafel over een rechtspositieregeling die, zoals de minister heeft geschetst, net meer kracht en meer mogelijkheden gaat geven aan lokale besturen om beter gewapend te zijn op die markt, die een enorm nijpend arbeidstekort heeft. En dan zijn jullie daar ook weer tegen, aangevuurd door de vakbonden, die zich in dezen weer van hun zeer conservatieve kant laten zien.

Dan zijn alle argumenten goed, zoals het argument van de Raad van State. Ik som even op, collega's. Ontwerp van besluit tot wijziging van diverse besluiten voor de reorganisatie van de Vlaamse Belastingdienst: advies gevraagd, niet gegeven door de Raad van State wegens te veel werk. Besluit Vlaamse Regering subsidies erediensgebouwen: advies gevraagd, geen advies gegeven want te veel werk. Besluit toekenning ecocheques: advies gevraagd, niet gegeven want te veel werk. Uitbreiding hr-dienstverlening, ook een besluit van de Vlaamse Regering: advies gevraagd, niet gegeven wegens te veel werk. En zo is dit er ook een.

Dat men het advies de Raad van State hier niet zou willen vragen, is al ontkracht. Het is gevraagd. Maar dat er hier iets aan de hand zou zijn, dat men dit advies nu niet geeft, is gewoon je reinste flauwekul. Dat is een algemene lijn van de Raad van State die, gelet op het vele werk die hij heeft, geen adviezen meer geeft. Dus je kunt de Raad vragen om alsnog een advies te geven, maar dat gaat hij niet doen. Hij heeft daar een keuze in gemaakt. Er is een duidelijke brief geschreven. Dat is perfect volgens de wettelijke regels. Dus daar een argument beginnen te zoeken, vind ik eigenlijk flauwekul.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u voor de vele reacties, collega's.

Eerst en vooral, ik ben absoluut niet geïrriteerd. Ik ben ongelooflijk enthousiast over het werk dat we nu doen. Ik sta daar honderd procent achter. En waarom? Omdat ik twintig jaar ervaring heb. Ik ben ervaringsdeskundige. Ik heb twintig jaar lang op een stadhuis heel nauw samengewerkt met ambtenaren, schitterende mensen, maar die in een statuut zaten dat oubollig, achterhaald en veel te rigide was: mensen die geen kansen kregen, mensen die niet konden worden aangevoed, mensen die de competitiviteit met de private sector niet aankonden. Ik heb er nu voor kunnen zorgen, eindelijk, na zoveel jaar, dat onze personeelsleden, onze ambtenaren, die voor de openbare dienst werken, een contract hebben, een rechtspositieregeling, die in verloning en kwaliteit vergelijkbaar is met de private sector, waardoor mensen, wanneer ze moeten kiezen, niet automatisch voor de private sector kiezen, maar nu ook aangesproken kunnen worden door de openbare dienst. En dat moet hier een liberaal verdedigen, tegen een conservatieve linkerszijde. Voor mij is dat onbegrijpelijk.

De Raad van State heeft niet gevraagd om extra tijd. Als de Raad van State een maand extra tijd had gevraagd, hadden wij die gegeven. De Raad van State heeft gezegd dat hij geen advies geeft. Hij zegt dat regelmatig over besluiten. Mocht hij een maand extra tijd gevraagd hebben, had hij die natuurlijk gekregen. Maar zij hebben gezegd dat ze geen advies geven. Dat zijn nu spelletjes van de oppositie. Sorry, dat is eigenlijk misbruik maken om proberen een politiek punt te maken dat geen politiek punt is. De Raad van State was glashelder: zij geven geen advies. Dat gebeurt regelmatig. Is dat omdat men vanuit het parlement te veel adviezen vraagt? Daar spreek ik mij niet over uit. Zij zijn gehouden aan het geven van advies over decreten en wetten. Over besluiten zegt de Raad van State heel regelmatig dat ze daarover geen advies geven.

Twee, en dat is heel belangrijk in dezen, is de tekst die hier op tafel ligt, een tekst die een rechtspositie regelt waarbij je een driehoeksrelatie hebt met de VVSG als werkgever, de vakbonden als vertegenwoordigers van de werknemers en aan de zijlijn de Vlaamse overheid. Dat is een onderhandeling tussen die twee. Wat hebben wij gedaan? Wij hebben een facilitator aangesteld omdat we natuurlijk geloven dat het sociaal overleg al zijn kansen moet krijgen. Die facilitator is niet het bewijs van falen, maar het bewijs van de inspanning die de Vlaamse overheid levert om te proberen om tussen de VVSG en de vakorganisaties tot een akkoord te komen. Wat de oppositie hier zegt, is totaal onjuist. Er was geen akkoord tussen de VVSG en de vakorganisaties. Dat was absoluut niet het geval. De raad van bestuur van de VVSG, mijnheer De Loor, is nooit akkoord gegaan met het ontwerp-akkoord dat er lag. Er was misschien tussen bepaalde mensen een afspraak gemaakt die ze gingen voorleggen aan hun raad van bestuur. Maar zoals een vakorganisatie pas gebonden is wanneer het bestuur van een vakbond zegt dat ze akkoord zijn, zo is ook de VVSG ook maar gebonden door een akkoord wanneer de raad van bestuur van de VVSG zegt dat ze akkoord zijn en de raad van bestuur heeft zich nooit akkoord verklaard met het ontwerp dat op tafel lag. Dus moesten we verder onderhandelen.

Drie, de Universiteit Antwerpen heeft dit heel grondig doorgelicht. We hebben daarmee samengewerkt om er zeker van te zijn dat we geen juridische fouten maken. Het zijn de experts van de Universiteit Antwerpen die ons garanderen dat dit volledig in lijn ligt met de grondwettelijke principes en het internationaal wettelijk kader dat we ter zake moeten respecteren. Drie, de vakbonden hebben kritiek gegeven op een aantal tekstuele fouten die erin zaten. U hebt me die vraag gesteld. Ik heb daar ook al publiekelijk op geantwoord. De vakorganisaties hebben verwezen naar de fouten in een oude tekst. Het zijn net die techniciteiten die fout

waren, die gecorrigeerd zijn in het definitief goedgekeurde besluit. De punten die ze hebben aangehaald, waren dus terecht. Maar in de definitieve tekst die goedgekeurd is, zijn die technische fouten net rechtgezet. Daarom heb je een eerste en een tweede lezing in een regering, om dat mogelijk te maken.

Maar wat is hier vooral belangrijk? Waarom doen we deze rechtspositieregeling? Die rechtspositieregeling is gemaakt voor twee groepen. Eerst en vooral voor de burgers, want uiteindelijk is de finaliteit van een lokaal bestuur dienstvaardigheid aan de mensen in onze samenleving. Vandaag slagen gemeentebesturen er niet of onvoldoende in om personeel te vinden, om gekwalificeerd personeel te vinden, en die mensen op de gemeentehuizen en de stadhuizen te houden. Zij moeten meer instrumenten kunnen krijgen om een aantrekkelijk aanbod te kunnen doen aan ambtenaren, om op die manier de dienstverlening te kunnen garanderen. Er zijn vandaag gemeentehuizen die er niet meer in slagen om op bepaalde domeinen een kwalitatieve dienstverlening aan de burger te garanderen. Dat is toch het meest essentiële. Dankzij deze rechtspositieregeling krijgen we meer mogelijkheden om dat te doen.

De tweede groep grote winnaars zijn de ambtenaren, de mensen die werken in overheidsdienst. Wat denkt u dat er gaat gebeuren op het moment dat er schaarste is op de arbeidsmarkt? Wat denkt u dat men met deze rechtspositieregeling gaat doen? Gaan wij ruimtelijke planners minder goed betalen? Gaan wij ICT-mensen een slechter statuut geven? Gaan we een minder kwalitatief aanbod doen aan ambtenaren of gaan we net vanwege de schaarste op de arbeidsmarkt zorgen dat we vandaag dankzij die nieuwe instrumenten mensen kunnen binden aan onze overheidsorganisatie, dat we jonge mensen kunnen aantrekken in de overheidsorganisatie? Op het moment dat ze op de arbeidsmarkt komen en kiezen of ze mobiliteitsdeskundige willen zijn in de private sector of bij een lokaal bestuur, gaan we ervoor kunnen zorgen dat dat lokaal bestuur een aanbod kan doen aan die jonge nieuwe kracht op de arbeidsmarkt om bij hen te komen werken en niet in de private sector te gaan werken waardoor lokale besturen gedwongen zijn om consultants in te huren van de private sector, mobiliteitsdeskundigen, omgevingsdeskundigen, ICT-deskundigen die we moeten inhuren aan een veel te hoge kostprijs. Daar hebt u terecht kritiek op en dat heeft mij ook altijd geïrriteerd. Vandaag gaan we rechtstreeks mensen kunnen rekruteren omdat we ze beter gaan kunnen belonen.

We kunnen zeggen dat als ze hun best doen ze twee sprongen kunnen maken per jaar, niet een sprong per jaar. We zeggen dat aangezien ze ICT'er zijn en ICT'ers schaars zijn, wij in onze rechtspositieregeling gaan beslissen dat we ze beter gaan betalen en dat mogen we vanaf nu. Wij gaan ze een cafetariaplan aanbieden dat hen kan interesseren en we gaan hen laten kiezen wat ze willen. Dat gaan wij kunnen doen. Wij gaan hen sneller kunnen aanwerven. We gaan niet kijken naar hun diploma, maar naar elders verworven competenties. We gaan op tal van vlakken een veel aantrekkelijkere werkgever zijn.

Als ik mezelf bezig hoor, ben ik hier bijna een links pleidooi aan het houden voor het verdedigen van het openbaar ambt. En dat wordt aangevallen door de linkerzijde. Waarom doe ik dat? Als liberaal geloof ik misschien in een wat slankere overheid, maar ik geloof wel in een competente overheid, in een slagvaardige overheid, in een kwaliteitsvolle overheid. Ik wil dat mensen die in een gemeentehuis werken, mensen zijn met capaciteiten, dat we die kunnen belonen als ze goed werken, en als ze wat minder werken, dat we kunnen zeggen dat ze een beetje beter hun best moeten doen. Maar we moeten waardevolle mensen kunnen aantrekken en die op een correcte manier kunnen verlonen.

Dat is immers mijn grote ervaring in twintig jaar als burgemeester, dat de mensen die in de stadhuizen en de gemeentehuizen werken, gedreven en geëngageerde

mensen zijn, maar dat die in een verstikkend carcan zaten. Beeld u dat toch eens in. Er zijn hier in Vlaanderen gemeenten met 5000 inwoners. Er is een stad met meer dan 500.000 inwoners. Die werken binnen hetzelfde statuut. Dat gaat toch niet? Dat is toch niet vol te houden? Zelfs in mijn droom, waar we maar met 100 gemeenten meer zijn en we aan de lopende band fusioneren, gaat er nog altijd een verschil zijn en gaan we maatwerk moeten doen.

Ik geef u nog één voorbeeld. Op een zeker moment wordt een stad of gemeente geconfronteerd met grote mobiliteitsuitdagingen. Op dat moment moet je een sterke mobiliteitscel kunnen aantrekken. Op dat moment moet je dus kunnen zorgen dat je je mobiliteitsambtenaar beter gaat verlonen. Een andere stad zet sterk in op cultuur. In 2030 wil zowat elke stad van Vlaanderen culturele hoofdstad worden. Je hebt daar wel wat cultuurfunctionarissen voor nodig. Wel, je gaat die beter kunnen verlonen. Je gaat geen consultants moeten betalen. Je gaat ze kunnen aanwerven.

Als laatste punt wil ik nog eens heel duidelijk stellen dat geen enkele gemeente verplicht is om haar rechtspositieregeling te veranderen. En als ze ze verandert, moet ze onderhandelen met de vakbonden. En als ze ze afsluit en er is een akkoord gemaakt, of er is een non-akkoord van vakbonden en men beslist eenzijdig om het toch in te voeren omdat met niet akkoord gaat met de vakbonden, dan kan men altijd klacht indienen. Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) staat klaar om die klachten te ontvangen. Daar is klachttoezicht op. We gaan kijken of de elementaire regels gerespecteerd zijn, of die 82 artikelen gerespecteerd zijn, of het conform de internationale regelgeving is. Je kunt dus niet zomaar je zin doen. Je kunt niet zomaar aan afbraakpolitiek doen. Degene die nu aan afbraakpolitiek zou doen, is trouwens gek, want die vindt geen enkele ambtenaar meer, want die ambtenaren gaan in de private sector werken.

Ik begrijp niet dat wij vandaag een hefboom geven aan lokale besturen om het openbaar ambt te versterken en de ambtenaren meer kansen te geven, en dat dat aangevallen wordt door de linkerzijde. Voor mij is dat onbegrijpelijk.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Minister, als ik kijk naar hoe dit besluit van de Vlaamse Regering over de rechtspositieregeling tot stand is gekomen en naar het parcours dat u hebt afgelegd, getuigt dat niet van professioneel werk, allesbehalve. Het is nochtans heel belangrijke materie. Het is belangrijke materie voor de personeelsleden van de lokale besturen. En het is bij uitbreiding belangrijk voor een goed werkend lokaal bestuur en voor een goede dienstverlening aan de burgers en de ondernemingen. En dan hebben die lokale besturen baat bij een goed personeels- en organisatiebeleid. Er zijn nog altijd inhoudelijke bezwaren tegen dit besluit en tegen de manier van aanpak. Ik heb daarnet verwezen naar de chaotische manier waarop dit tot stand is gekomen.

Dat gebeurt ook niet elk jaar. Je kunt niet zeggen dat er volgend jaar een nieuw besluit en nieuwe regels zijn en dat we daar dan kunnen bijsturen. Dat gebeurt niet elk jaar. Het is steeds voor een langere periode. Daarom pleiten wij er als Vooruit voor dat zulke belangrijke materie future-proof is. Dan was meer tijd om effectief een advies van de Raad van State voor te leggen, geen overbodige luxe geweest.

Collega Warnez heeft al verwezen naar de vrees die er is, ook bij ons, over meer concurrentie tussen de grote steden en de gemeenten. U zegt dat u hier als liberaal de openbare diensten moet verdedigen. Als de vos de passie preekt, boer pas op je ganzen, zou ik dan zeggen. U zegt dat u het moet opnemen tegen een conservatief blok. Wel, minister, als het verdedigen van de rechten van personeelsleden en medewerkers conservatief is, dan ben ik graag conservatief. Want ik zal daar blijven voor opkomen, om de rechten van personeelsleden en medewerkers te

verdedigen. Ik zal ook blijven opkomen voor sterke openbare diensten en sterke openbare dienstverlening. Daar zal ik altijd voor blijven opkomen.

Ik vind het wel vreemd dat u al van in februari vorig jaar – bijna een jaar geleden – op de hoogte was van de omzetting van de EU-richtlijn over het evenwicht tussen werk en privé en dat er werd aangespoord om dat te doen tegen 2 augustus 2022. Het is net ook een richtlijn die een grotere gelijkheid beoogt tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt. U had het daarnet over een eerlijke opstelling, maar ik lees in het besluit van de Vlaamse Regering en op de website wel dat het kaderbesluit rechtspositieregeling personeel lokale en provinciale besturen tot stand gekomen is na advies van de Raad van State. “Na advies van de Raad van State keurt de Vlaamse Regering het kaderbesluit definitief goed”, staat er in het besluit van de Vlaamse Regering en op de website waar dit besluit bekend wordt gemaakt. Over eerlijkheid gesproken.

Minister, deze manier van werken gaat de relatie tussen u en de Vlaamse Regering enerzijds en de syndicale organisaties anderzijds nog extra vertroebelen. We hebben er hier in het verleden, naar aanleiding van een aantal vragen, ook al een paar keer op gewezen dat u al een hele tijd op ramkoers zit. Als u het toch zo goed voorhebt met de openbare diensten en openbare besturen, minister, dan moet u er ook eens over nadenken hoe u die ramkoers kunt verlaten. Want dat is ook in het belang van de goede werking van lokale besturen en openbare diensten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Inez De Coninck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het aanhoudende gebruik van taalregisters in de faciliteitengemeenten – 1206 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Klaas Sloomans aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de weigering van het gemeentebestuur van Sint-Genesius-Rode om het gebruik van taalregisters te staken – 1212 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Eind vorig jaar hadden we reeds een uitvoerig debat over het aanleggen van taalregisters in de faciliteitengemeenten. Een juridisch advies, gevraagd door de Vlaamse Regering, bracht nieuwe elementen aan het licht die eerder in de problematiek omtrent de taalregisters niet aan bod kwamen. Het belangrijkste daarvan is het ontbreken van een decretale of wettelijke rechtsgrond voor het verwerken van persoonsgegevens die nodig zijn bij het opzetten en gebruiken van taalregisters. Een verwerking van persoonsgegevens, in dit geval een bepaalde taalrol, met het oog op het bijhouden van een taalregister houdt immers een inmenging in het recht op privéleven in waarop het in onze grondwet artikel 22 vervatte legaliteitsbeginsel van toepassing is. Op dit ogenblik is er dus geen sprake van een wettelijke of decretale grondslag die een dergelijke verwerking van persoonsgegevens, de taalrol, door de gemeenten of door de Vlaamse overheid zou toelaten.

Uit deze vaststelling volgt, aansluitend op de eerdere argumentatie vanuit Vlaanderen, dat de bestaande taalregisters onwettig zijn en dus zou deze argumentatie, in tweede orde, worden toegevoegd aan de raadsman namens de Vlaamse

overheid. Eventuele nieuwe taalregisters in de faciliteitengemeenten dienen zo in het kader van het klachtentoezicht op lokale besturen vernietigd te worden, net zoals daarvoor ook het geval was. Uw collega-minister Weyts, bevoegd voor de Vlaamse Rand, heeft de faciliteitengemeenten op de hoogte gebracht van dit advies en het onwettige karakter van het aanleggen van taalregisters. In zijn schrijven maakt hij inderdaad gewag van die eerste reden, dat de omzendbrieven onverkort gelden, maar ook van het feit dat er nu een bijkomende argument is, zijnde dat het een inbreuk is op de privacywetgeving.

Wat hebben we gezien? In de gemeenteraad van Sint-Genesius-Rode vroeg een gemeenteraadslid, Bruno Stoffels, of de gemeente het juridisch advies gaat opvolgen en dus dat taalregister gaat stopzetten. Het gemeentebestuur haalt zijn neus daarvoor op en neemt geen bijkomende maatregelen om die taalregisters stop te zetten. Mijn fractie is altijd duidelijk geweest: deze taalregisters gaan in tegen de taalwetgeving en horen niet thuis in de werking van de faciliteitengemeenten.

Op welke manier zult u ervoor zorgen dat dit juridisch advies in de faciliteitengemeenten van de Vlaamse Rand wordt opgevolgd?

Wat is de huidige stand van zaken in de lopende gedingen bij de Raad van State in dit dossier? Over welke faciliteitengemeenten gaat het hier? Ik dank u alvast voor uw antwoord.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, het is niet de eerste keer dat ik u hierover ondervraag en ik hoop dat u met evenveel vuur als bij de vorige vraagstelling in dit dossier zult antwoorden, want er zijn nieuwe feiten die ons nopen om dit opnieuw onder de aandacht te brengen. We stellen inderdaad vast dat, ondanks het informele schrijven van minister Weyts, de Franstalige gemeentebesturen in de zes faciliteitengemeenten eigenlijk gewoon een welgemeende middelvinger opsteken naar het expertenadvies van Eubelius, dat mevrouw De Coninck heeft aangehaald, naar de bestuurstaalwet, naar de hele faciliteitenregeling, naar de omzendbrieven-Peeters, -Keulen en -Martens, en dus eigenlijk, bij uitbreiding, naar de voltallige Vlaamse Regering.

Dat blijkt inderdaad uit een antwoord dat de schepen voor Burgerlijke Stand in Sint-Genesius-Rode gaf aan Bruno Stoffels, gemeenteraadslid voor de Nederlandstalige lijst waarbij hij onder andere aangaf dat hij het schrijven van minister Weyts ontvangen had maar dat dat tot nader order niet de minste wettelijke draagwijdte heeft en dat hij het verticaal klasseert. We zitten momenteel in een situatie waarbij de Vlaamse Regering al jaren, van bij aanvang van het Vlaamse regeerakkoord, zegt dat zij een assertieve houding aanneemt in het kader van de bestuurstaalwetten, de taalwetgeving en dat zij elke poging tot uitholling van die taalwetgeving zal aanvechten, maar anderzijds stellen wij op het terrein vast dat juist het tegendeel gebeurt en dat die Franstalige colleges, die FDF-colleges, want dat zijn ze natuurlijk, volharden in de boosheid.

Welke stappen onderneemt u om de omzendbrieven en ook het regeerakkoord af te dwingen bij deze gemeentebesturen?

Wordt er in navolging van de vijf arresten van de Raad van State van september 2021 gewerkt aan een nieuwe omzendbrief die stipuleert dat de voorgaande omzendbrieven, ongeacht het arrest van de Raad van State van september 2021 onverkort van kracht blijven? Ik zeg niet dat dat juridisch de beste piste is maar ik stel me de vraag of de Vlaamse Regering dat van plan is.

Is er zicht op opvolging van de andere gemeentebesturen in het kader van de brief die minister Weyts heeft gestuurd? We weten nu van Sint-Genesius-Rode dat

eigenlijk een welgemeende puntje, puntje, puntje zegt, maar wat is de reactie bij die vijf andere gemeentebesturen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor de vraagstelling, collega's. Ik ga even enthousiast, maar vooral ook even vastberaden antwoorden op de vragen die u gesteld hebt.

Ik begin met een stand van zaken over de lopende gedingen bij de Raad van State. Op dit moment lopen er vier gedingen bij de Raad van State. De eerste drie gedingen zijn sinds 2019 lopende. Dat is tegen de gemeenten Linkebeek, Drogenbos en Wezembeek-Oppem. De aanleiding voor die drie gedingen is de vernietiging van de verzending van de oproepingsbrieven voor de verkiezingen wegens het feit dat die volgens taalregistratie werden verzonden. De verslagen van de auditeur daarrond werden opgemaakt op 31 januari 2022. De debatten zijn nu gesloten en we wachten ter zake op een uitspraak van de Raad van State.

Een ander geding is sinds 2021 lopende tegen de gemeente Kraainem. In dat geding brengt onze raadsman Eubelius, die ik als minister van Binnenlands Bestuur heb aangesteld, het nieuwe, belangrijke middel aan dat een taalregister niet in overeenstemming is met de wetgeving betreffende de verwerking van de persoonsgegevens, de algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat zou daar niet mee accorderen. Dat is onze positie en onze overtuiging.

Ook voor de burgerlijke rechtbank is een procedure lopende. Daarin vraagt een schepen van de gemeente Wezembeek-Oppem een schadevergoeding, omdat hij laattijdig zou zijn benoemd als schepen nadat de aangewezen burgemeester van Wezembeek-Oppem destijds in eerste instantie door de toenmalige minister van Binnenlands Bestuur niet is benoemd als burgemeester. Dat geding grijpt onze raadsman aan om prejudiciële vragen te stellen over taalregistratie aan het Grondwettelijk Hof. U weet dat we tot nu toe niet tot aan het Grondwettelijk Hof geraakt zijn. We proberen nu via een prejudiciële vraag in dat dossier, via de burgerrechtbank, toch aan het Grondwettelijk Hof te geraken en dat hof een uitspraak te vragen.

De uitgangspositie is voor mij helder. De omzendbrieven-Peeters, -Keulen, -Bourgeois en -Martens, die door de Raad van State voor alle duidelijkheid niet vernietigd zijn, blijven van toepassing. Om de toepassing ervan te verzekeren, zoek ik dus hefbomen. Ik moet dat doen binnen het kader van de rechtsstaat. Ik kan niet anders als minister. We leven in een democratische rechtsstaat. Ik ben daardoor gebonden. Ik moet dus binnen die rechtsstaat op zoek gaan naar hefbomen om onze politieke positie ook juridisch te verantwoorden. Want tot nu toe zijn we door uitspraken van de Raad van State niet bepaald geholpen. Ik moet dus proberen ofwel bij het Grondwettelijk Hof te geraken, ofwel de Raad van State met nieuwe, steekhoudende argumenten te overtuigen van een bijstelling van de positie.

Ik volg daarvoor twee sporen. Ten eerste, zoals ik in november in deze commissie heb toegelicht, blijven we onze juridische positie standvastig verdedigen in alle lopende gedingen. We gaan daarbij alle mogelijke middelen voorleggen bij de Raad van State, waaronder dus het nieuwe dat aangedragen is, en dat volgens mij belangrijk is, namelijk de onwettigheid van een registratie van taalvoorkeur in het kader van de AVG-richtlijn. Via de lopende burgerlijke procedure trachten we prejudiciële vragen in te brengen en die te laten voorleggen aan het Grondwettelijk Hof. U weet dat het bij een burgerlijke rechtbank de rechter is die al dan niet beslist of men die vraag mag stellen aan het Grondwettelijk Hof. Hij is de poort daartoe, dus hij moet overtuigd worden om die vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof. Die strategie moet ervoor zorgen dat onze juridische positie op lange termijn helder

wordt. En waar wij natuurlijk op rekenen, is dat de Vlaamse positie, de positie waar wij van geloven dat ze de juiste vertaling is van wat de rechtsregels in ons land bepalen, ook wordt gevolgd en wordt erkend, en dat dat dus een juridisch stabiele positie wordt.

Als minister van Binnenlands Bestuur ben ik ook bevoegd voor het toezicht op onze lokale besturen, en dus ook op de faciliteitengemeenten. Wanneer ik geconfronteerd word met beslissingen van gemeentebesturen die genomen zijn met gebruik van een taalregister of die specifiek over taalregisters gaan, dan zal ik deze beslissingen vernietigen.

Ik ben bijzonder receptief voor klachten in deze zaak. Ook de gouverneur speelt hierin ter zake een actieve rol. Ik werk goed samen met de gouverneur, inzonderheid in dit dossier.

Op dit moment kan ik u meegeven dat ik nog geen klacht heb ontvangen betreffende een dergelijke beslissing. Er zijn geen nieuwe klachten rond taalregisters. Op langere termijn meen ik dat we onze juridische positie voor de Raad van State versterkt hebben, het debat versterkt en onderbouwd hebben door als aanvullend middel te wijzen op de onverenigbaarheid tussen een taalregister en de AVG-richtlijn.

Tot de hoogste rechtscolleges, de Raad van State en het Grondwettelijk Hof, zich hebben kunnen uitspreken over het juridisch kader, is het niet verstandig om de bestaande omzendbrief aan te vullen met de nieuwe argumentatie. We moeten die positie verdedigen via de juridische hefboomen die we in handen hebben. U weet dat ik opensta voor iedereen die me nieuwe interessante juridische elementen geeft om die positie verder te verrijken en versterken. Dat is de situatie op dit moment.

Ik hoop dat ik daarmee een inzicht heb gegeven in de positie waarin de Vlaamse overheid staat ten opzichte van de discussie over taalregistratie.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Ik vind het goed dat u bevestigt dat u die omzendbrieven zult laten naleven. U reageert vanuit uw rol als toezichter tegenover de gemeentebesturen die de geldende regels inzake faciliteiten niet respecteren. Ik hoop echt dat u wel tot bij het Grondwettelijk Hof geraakt, want dat zou een oplossing kunnen zijn.

Ik hoef voor u vandaag niet te herhalen, minister, wat ons standpunt is ter zake. De uitspraken die we in dit dossier van de Raad van State vinden, bewijzen nog eens dat de zesde staatshervorming niet gezorgd heeft voor een toename van de gevoelige taalvrede die we daar moeten proberen te bewaren. Het evenwicht is duidelijk: het Nederlands is de voertaal in Vlaanderen en de enige officiële en administratieve taal. Dat is vandaag zo en dat zal niet veranderen, ook al lappen die gemeentebesturen dat dikwijls aan hun laars.

We mogen geen millimeter toegeven op de strikte toepassing van die omzendbrieven. Ik vind het goed, zoals u zegt, dat u elke gelegenheid zult aangrijpen om met nieuwe procedures, versterkte of nieuwe steekhoudende argumenten, te komen. We hebben nu een nieuw argument, dat van de AVG, de gegevensautoriteit. We kunnen nieuwe procedures inleiden bij de Raad van State. Dat is trouwens conform het regeerakkoord. Het is een schande dat een schrijven van een minister, misschien wel informeel, gewoon wordt genegeerd door de betrokken gemeentebesturen. Het is toch wel gebaseerd op een juridisch advies. Ik zou zeggen: zet in op nieuwe procedures.

De heer Slootmans haalde aan dat we een nieuwe omzendbrief kunnen sturen. Ik volg u, minister, dat dit niet het beste plan is. De omzendbrieven zijn duidelijk, de

eerste zijn bijna dertig jaar oud. Al drie decennia zijn ze van toepassing, we mogen daar niet van afwijken. We moeten ze aanhouden.

Ik hoop dat u alsnog tot bij het Grondwettelijk Hof raakt om op die manier ons gelijk te halen, want net zoals u heb ik weinig hoop op de correcte handelwijze van de Raad van State. We kunnen niet anders dan vaststellen dat de Raad van State in dit dossier een bocht van 180 graden heeft gemaakt. Als we de geschiedenis bekijken, kunnen we dat echt niet serieus noemen.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Wat mevrouw De Coninck zegt, is correct. Het is een beetje ironisch dat de oorzaak van heel dit spel bij de zesde staats-hervorming ligt en bij het feit dat men die gedingen over de facilitéitengemeenten naar de algemene kamer van de Raad van State heeft versast, waar dat vroeger de Nederlandstalige kamer was. Uw partij ligt daar mee aan de oorzaak van. In die zin is het een beetje ironisch dat u daar nu mee geconfronteerd wordt. Ik twijfel zeker niet aan de goede intenties, minister, maar tot nader order heeft dat allemaal weinig vruchten afgeworpen en is het inderdaad de zeer, zeer lange termijn en de hoop die we moeten uitspreken dat het misschien bij het Grondwettelijk Hof gaat komen. In die context denk ik dat het wel tijd is om de iets ruigere spierballen te laten rollen en te zeggen: 'Ça suffit'.

Dat moet uiteraard binnen het kader van de rechtsstaat, maar dat biedt u wel een aantal kordatere of dwingendere instrumenten aan dan die die tot nog toe worden gebruikt. Er is de bijzondere wet van 1980 tot hervorming der instellingen, die de Vlaamse Regering het instrument biedt om burgemeesters of schepenen te schorsen. Ik roep u zeer concreet op om dat in dit geval te doen. U hebt daar volgens mij de totale legitimiteit en het mandaat voor. U kunt ook een regeringscommissaris aanstellen, zoals uw voorganger Homans heeft gedaan. U kunt ook aan de Franstalige gemeentebesturen aangeven dat, als zij aanhouden die taalregisters te blijven gebruiken, men geen burgemeesters zal benoemen als zij de bestuurs-taalwet blijven schenden. In die context vraag ik u om die assertieve houding die in het regeerakkoord wordt gestipuleerd, ook te honoreren en na te leven door dergelijke instrumenten toe te passen.

We zijn op anderhalf jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. We weten met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid dat er opnieuw op basis van die taalregisters Franstalige kiesbrieven zullen worden uitgestuurd. Ik vraag als Vlaams Parlements lid aan mijn minister van Binnenlands Bestuur: welke garanties heb ik dat de taalwetgeving ter zake zal worden nageleefd?

Het laatste arrest van de Raad van State omtrent de taalregistratie, van september 2021, stelt dat men daarbij lijdzaam te werk moet gaan. Men mag dat dus eigenlijk niet gaan propageren. Zelfs dat schandalige arrest dat de facilitéitengemeenten degradeert tot tweetalige gemeenten, zegt nog altijd dat dat lijdzaam moet gebeuren. U vraagt mij om tools of bewijzen aan te reiken. Wel, vandaag stellen wij vast dat op de website van de gemeente Drogenbos nog altijd een oproep staat, een zeer eenvoudige tool van taalregistratie, waarbij Franstaligen gemakkelijk kunnen aangeven dat zij ten eeuwigden dage hun documentatie in het Frans willen verkrijgen. Mijn vraag is dus of u die lijdzaamheid op zijn minst zult afdwingen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (cd&v): Collega's, bedankt voor de vragen.

Ik denk dat de essentie nog altijd is dat een aantal bestuurders in die gemeenten gewoon vergeten dat ze in Vlaanderen aan het besturen zijn en dat ze dan ook een

aantal regels dienen te respecteren, zoals het hanteren van het Nederlands als primaire taal.

Ik volg de minister wel dat er geen nieuwe omzendbrief nodig is en dat het vooral gaat over handhaven en afdwingen. Het gaat over een juridische dam bouwen tegen de wantoestanden die er zijn. Minister, ik begrijp dat u die juridische dam aan het bouwen bent, maar is die prejudiciële vraag al gesteld? Of is het de bedoeling om die nog te stellen? (*Opmerkingen van minister Bart Somers*)

Ze is gesteld aan de burgerlijke rechter, dus die is nog niet bij het Grondwettelijk Hof. Hebt u er dan zicht op wanneer we de eerste bouwsteen van die dam krijgen? Na het Grondwettelijk Hof zal het immers ook al snel een jaar duren. En dan zitten we, zoals ook collega Sloomans aanhaalde, bij de gemeenteraadsverkiezingen. Die lokale democratie is essentieel voor de volgende zes jaar. Het is vooral belangrijk dat we de mensen bij hun stemgedrag niet beïnvloeden op basis van onwettelijke toestanden. Het is dus ook onze uitdrukkelijke vraag om heel strikt op te treden bij de gemeenteraadsverkiezingen en daar desnoods het heft in eigen handen te nemen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik denk dat wat de onderliggende positie van de verschillende vraagstellingen betreft er weinig verdeeldheid is en dat we daar eensgezind zijn. Ik wil wel heel duidelijk zeggen dat ik daar heel consequent de lijn in ga volgen. Het is evident dat dat zoals voor elke democraat binnen de rechtstaat moet. Ik hoed me ook voor het kritiek geven op rechtbanken. Ik geloof heel sterk in de scheiding der machten. Maar ik vind wel dat het de plicht is van de uitvoerende macht om alle middelen van recht en alle juridische argumenten zo goed mogelijk in stelling te brengen en die ook aan te dragen aan rechtbanken die daar uiteindelijk over beslissen en om proberen door te stoten tot het Grondwettelijk Hof.

Indien we vandaag de dag vinden dat onze juridische constructie niet perfect of voor verbetering vatbaar is, vraagt dat nieuwe wetten maar ik werk als uitvoerende macht binnen het wettelijk kader. Ik geloof daar heel sterk in. Ik geloof in de trias politica, in de wetgevende macht, rechterlijke macht en uitvoerende macht. Ik zit als lid van de uitvoerende macht in een positie dat het mijn plicht is vanuit het algemeen belang, vanuit het algemeen Vlaams belang, om in dezen alle mogelijke middelen aan te dragen om ervoor te zorgen dat die taalregistratie stopt en dat men op de juiste manier omgaat met de faciliteitenwetgeving. Ik denk dat we daarover een uitgesproken mening hebben.

Ik zoek en ik probeer daar nieuwe argumenten in te vinden. Ik laat me daarin zo goed mogelijk adviseren, ook juridisch. We proberen dat op tafel te krijgen. We zijn in de burgerlijke procedure, zoals u weet, mijnheer Warnez. Wij kunnen vragen om een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen maar we kunnen die niet rechtstreeks stellen. We zijn afhankelijk van de burgerlijke rechter die oordeelt, hij is de filter, hij is de gatekeeper tussen de partij en het Grondwettelijk Hof. Hopelijk zegt het Grondwettelijk Hof ook niet zoals de Raad van State dat ze niet gaan antwoorden omdat ze te veel werk hebben. We hebben deze vraag aangedragen. Wanneer gaat de rechter een uitspraak doen? U weet dat de juridische molens traag malen. Iedereen die rechten heeft gestudeerd, weet dat dat traag en soms wat te traag is. We blijven daar heel helder en duidelijk op onze positie.

Wat de aankomende gemeenteraadsverkiezingen, in de terechte vragen van collega Sloomans, mevrouw De Coninck en ook van collega Warnez, betreft, gaan we kordaat optreden. We gaan samen met de gouverneur een robuust plan maken, geïnspireerd door wat er de vorige gemeenteraadsverkiezingen gebeurd is, om adequaat op te treden opdat die verkiezingen volledig conform de wetgeving verlopen. We gaan niet aanvaarden dat men die verkiezingen manipulatief probeert

naar zijn hand te zetten. We gaan daar heel duidelijk, heel nauw en kort op de bal op toezien. Ik heb heel veel contact daarover met de gouverneur. We maken een stevig plan en we zullen dat ook robuust en kordaat doen binnen de regels van de rechtstaat.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Het siert u, minister, dat u de rechtstaat respecteert. Ik vind het zelf ook een zeer waardevol iets dat we in een rechtstaat leven. U zegt dat u handelt binnen het wettelijk kader wat mij de logica zelve lijkt, maar helaas. Mochten de besturen van die faciliteitengemeenten nu ook eens handelen binnen het wettelijk kader, dan hadden we deze discussies hier niet. Daar zit nu net het probleem.

Het is goed dat u toeziet op de naleving van het wettelijk kader en zult ingrijpen, en dat u ook al proactief met de gouverneur in overleg bent wat betreft het organiseren van die verkiezingen. In uw eerste antwoord daarnet heb ik ook gehoord dat u zult optreden als er klachten binnenkomen. Ik zal dan ook de raadsleden in de betrokken faciliteitengemeenten aansporen om een klacht neer te leggen voor het onwettelijk gebruik van die taalregisters.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, u zegt dat u binnen het kader van de rechtstaat werkt maar ik heb u een aantal instrumenten aangereikt die ook binnen het kader van de rechtstaat werken maar toch iets kordater zijn en ook op kortere termijn vruchten zouden kunnen afwerpen. Tot nader order bent u daar niet op ingegaan. Ik wil het nog even ruimer trekken. Weinig mensen weten dat, en u weet dat ongetwijfeld ook niet, dat ik opgegroeid ben in Sint-Genesius-Rode. Ik heb daar een groot deel van mijn jeugd doorgebracht. Ik heb vastgesteld dat in de afgelopen dertig jaar die gemeente van een overwegend Vlaamse gemeente een bijna exclusieve Franstalige gemeente is geworden waarbij Vlamingen altijd verder moesten uitwijken. Het is dus ook een kwestie van sociale verdringing. Die hele faciliteitenregeling is een sociale kwestie. Om maar te zeggen dat we die sociale strijd ook echt aan het verliezen zijn. Ik zeg het niet graag maar u bent, wat dat betreft, eigenlijk onze enige hoop en we weten dat u een zeer hoffelijk en galant man bent, maar in dezen vragen wij u nu om toch uitzonderlijk eens uw tanden te laten zien.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.